

Dato: 28.05.2020
Drøftinger tariff 2021

Statnett, Konsernsjef Auke Lont

Innspill til drøftinger om tariff 2021

Statnett sitt forslag om å avvike særskilt tariff for fleksibelt forbruk i transmisjonsnettet.

Innledning og bakgrunn

I forslaget til tariff for 2021 foreslår Statnett å avvike dagens ordning med særskilt tariff for fleksibelt forbruk i transmisjonsnettet. Energi Norge, Norsk Industri, Distriktsenergi og Norsk Fjernvarme mener dette er meget uheldig og ber om at avviklingen utsettes frem til markedsbaserte løsninger for fleksibilitet er mer utviklet og tariffkonsekvensene er nærmere utredet.

En avvikling av ordningen uten tilstrekkelige alternativer på plass kan forsinke og fordyre elektrifiseringen av Norge. Det vil kunne redusere tilgangen på fleksibilitet i kraftsystemet og øke norske klimagassutslipp. Dette på et tidspunkt der vi trenger å øke tempoet i elektrifiseringen og redusere klimagassutslipp.

Nettselskap kan fortsette å tilby særskilt tariff

Særskilt tariff for fleksibelt forbruk innebærer en lavere tariff for kunder som kan koples ut når det er høy last i nettet. En stor del av det fleksible forbruket i dag består i oppvarmingsanlegg (elkjeler) og anlegg til skogsindustrien. Disse anleggene har alternative energikilder og kan ses som kostnadseffektive energilagere for kraftsystemet.

Mange nettselskap tilbyr særskilt tariff for fleksibelt forbruk, såkalt utkoplbar tariff (UKT), til sine kunder. Disse selskapene kan i prinsippet fortsette med dette selv om Statnett skulle avvike sin ordning. En avvikling vil imidlertid ha uheldige konsekvenser for kundene. Flere av nettselskapene praktiserer gjennomfakturering av Statnett sin reduksjon i tariff for det fleksible forbruket. Dersom denne faller bort, vil ikke nettselskapene ha samme mulighet til å redusere tariffen til kunder i sitt nett.

Elvia anslår at dersom Statnett avviker ordningen med UKT, vil de få en årlig kostnadsøkning på i underkant av 110 millioner kroner. Eksakt hvor stor andel av den totale reduksjonen i tariff til kundene på UKT dette utgjør er vanskelig å anslå, da faktorene ikke er helt sammenlignbare. Elvia anslår at kostnaden for disse kundene vil øke med 11 øre/kWh. Uten å gå inn på alle sider ved kostnadsøkning som for eksempel omfordeling av kostnadene til andre nettkunder, vil vi peke på faren for at det fleksible forbruket velger bort elektrisitet til fordel for alternative energikilder.

Fra industrien sin side er det klart at dersom Statnett nå fjerner tariffordningen, utestenges fleksible anlegg fra å vise og kapitalisere på sin fleksibilitet. Det vil også bidra indirekte til å øke norske klimagassutslipp, ettersom den alternative energien oftest er fossil. Industrien vil i praksis kjøre mindre på eksempelvis elkjeler, og norske klimagassutslipp vil øke som en konsekvens.

På kort sikt kan Statnett muligens oppnå besparelser ved å avvikle ordningen, men når det blir redusert bruk av f.eks. elkjeler, vil også brukstiden av nettet gå ned, utnyttelsen av infrastrukturen blir lavere og det ville da bli færre kunder å fordele kostnadene i nettet på. Bortfall av forbruk som går over på alternative energibærere vil formodentlig innebære redusert inntekt til transmisjonsnettet med tilsvarende økning i tariffen for øvrige kunder. Vi mener ringvirkningene for tariffene ved avvikling av denne ordningen ikke er vurdert i tilstrekkelig grad.

Statnett peker på markedsløsninger for fleksibilitet

Statnett mener at de eksisterende markedsalternativene, som energimarkedet og regulerkraftmarkedet (RK), gir tilstrekkelig fleksibilitet for systemdriften og at en dermed har liten nytte av forbruket på særskilt tariff. Dette er etter vår oppfatning trolig ikke korrekt fordi det fleksible forbruket under de særskilte tariffene faktisk aktiveres av Statnett, utenfor de nevnte markedsløsningene. Etter det vi erfarer har Statnett også bestilt tilgang til utkoplbar forbruk i NO1 for vinteren 20/21.

For flere av tilbyderne av fleksibilitet er det dessuten ikke mulig å delta i RK markedet, blant annet fordi en må ha en viss minimumsstørrelse og må kunne aktiveres i løpet av kort tid. Selv om det er planer for å redusere terskelen for deltakelse i RK, ligger dette frem i tid. Løsninger der en aggregator samler flere mindre laster og byr inn i RK, ligger også noe frem i tid.

Statnett peker på at lokale markeder for fleksibilitet er under utvikling og at nettselskap og kunder bør benytte seg av slike markedsløsninger for fleksibilitet. Vi er enige i at fleksibilitetsmarkeder kan være et svar på behovet for fleksibilitet, men disse markedene er ikke tilstrekkelig utviklet ennå.

Selv om fleksibilitetsmarkeder skulle vært på plass, påpeker flere av Energi Norge og Norsk Industri sine medlemmer at deltakelse i slike markeder vanskelig kan legges til grunn for investeringer. Mens tariffen er forutsigbar, er en eventuell fortjeneste ved deltakelse i markedet uvisst. Dette kan bety at investeringer knyttet til utkoplbar last som elkjeler for industrien eller ladestasjoner for maritim transport settes på vent.

Fjernvarme taper, systemet taper

Flere av Norsk Fjernvarme sine medlemmer står overfor investeringer hvor redusert nettleie for fleksibilitet gir forutsigbarhet. Dersom dette fjernes, eller reduseres kraftig, vil fjernvarmeselskaper investere seg bort fra elkjeler og gå over på gass eller biobrensel. Foruten at det er problematisk å fjerne den særskilte tariffordningen uten å ha reelle markedsalternativer på plass, vil det være et paradoks at den lett tilgjengelige, relativt store og eksisterende fleksibilitetskilden som elkjeler representerer, potensielt forsvinner.

Dersom nettselskapene ikke får redusert nettleie fra Statnett for fleksibelt forbruk i sitt nett, har de som nevnt mindre mulighet til å redusere nettleien for sine brukere på utkoplbar tariff. Det betyr at elkjeler og fjernvarme vil kople seg av nettet og over på alternativ energi. Da forsvinner denne fleksibilitetskilden som i utgangspunktet er en effektiv energilagring for kraftsystemet og et godt klimatiltak. Det kan ikke utelukkes at en lavere andel fleksibelt forbruk i NO1 vil kunne ha negativ innvirkning på flyten over kritisk snitt som Hasle.

Reguleringen er mangelfull

Statnett peker på at reguleringen ikke krever særskilt tariff for fleksibelt forbruk og at eventuelt tilbud av dette utelukkende må begrunnes i kortsiktige driftshensyn og kundens uttaksprofil. Dersom dette er det eneste som kan legges til grunn forstår vi at Statnett peker på regulerkraftmarkedet som hevdes å være et mer presist instrument i den kortsiktige systemdriften. Vi mener imidlertid at et kortsiktig driftshensyn blir for snevert og at det hindrer en fremtidsrettet utvikling og bruk av nettet.

Etter vår oppfatning bør netreguleringen ha to mål for øyet: Tariffene bør gi insentiver til å begrense maksuttaket for å unngå investeringer og utnytte nettet når det først er bygget, altså å flytte forbruk til lavlastperioder. Ensidig avvikling av særskilt tariff for fleksibelt forbruk fra Statnett sin side vil, som vist over, ha flere uheldige virkninger.

Vi mener det er prematurt å avvikle ordningen med særskilt tariff for fleksibelt forbruk allerede i 2021 og ber om at det utsettes til alternative markedsbaserte løsninger er på plass. Vi vil understreke at det ene ikke trenger å utelukke det andre og vil gjerne bidra til å finne effektive løsninger som fungerer. Flere nettselskaper tester i dag fleksibilitet hos ulike kundegrupper. Resultater fra slike piloter vil være viktig når fleksibilitetsmarked(er) etableres, noe vi forventer vil være tilgjengelig i løpet av de nærmeste 2-3 årene.

Oppsummering

Energi Norge, Norsk Industri, Distriktsenergi og Norsk Fjernvarme ber Statnett om å utsette avviklingen av særskilt tariff for fleksibelt forbruk fordi:

- Avvikling nå kan forsinke og fordyre elektrifiseringen av Norge
- Markedsløsninger for fleksibilitet er ikke tilstrekkelig utviklet
- Tariffkonsekvensen ved bortfall av dette forbruket er ikke analysert
- Det kan bety at elkjeler og fjernvarme kopler seg av nettet og over på alternativ energi
- Det vil kunne medføre høyere klimagassutslipp

Vennlig hilsen

Norsk Industri

Stein Lier Hansen

Administrerende direktør

Energi Norge

Knut Kroepelien

Administrerende direktør

Distriktsenergi

Knut Lockert

Daglig leder

Norsk Fjernvarme

Trygve Mellvang Tomren-Berg

Daglig leder

Kopi til:

Olje og energidepartementet v/ Kjell Grotmol
Reguleringsmyndigheten for energi v/ Direktør Ove Flataker
Styret i Statnett v/ Styreleder Jon Fredrik Baksås

